

نومرو : ۹۳

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلنده

داثره اجتهدده

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنچی سنه

اجتهاد

حریت فکریه یه خادم

پنجشنبه کونلری چیقار اجتماعی، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

۱۳ شباط ۱۳۲۹

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۴۵ غروش ۳۰ غروش

ممالک اجنبیه ایچین ۱۵۱ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

ویریوردی . بو مهم و بویوک ولایتز ، محتاج اولدینی والینی بولمشدی . عینی شیمه اعمار ، عینی استعداد اداره واحیا ، عینی قوت وزندکی ایله اورادهده فقط داها کگیش بیر ساحه انکشاف بولیوردی .

غازی مختار پاشا قاینه سی (باغداد) ک بوفعال وحیتلی والیسنی عزل ایتمشدی . ایستانبوله معزولاً عودت ایتمش اولدینی کونلرده ، مطبوعات عمومیه مدیری محمدرئوف بکک او طه سنده ایدی که ایلاک دفعه جمال بک اقدی ایله یکدیگر مزه تقدیم اولونارق ، شخصاً طانیشدق . واوراده یکدیگر مزه روحاً قدیم آشنا چیققدق . ایلاک سوزی :

« حق غزته سنده مقاله لر یگزنی اعتنا ایله تعقیب ایدیورم فقط هب درد لر مزنی کوسته ریور ، دوا کوستر مکده اهل ایدیورسگز . » دیمک اولمشدی . شخصی معارفه من بوضورتله باشلامشدی واونک بو حقی ستمک تأثیر والهامی آلتنده ایدی که (حق) غزته سنده [حق . نومرو 59 و 65] « دوا » عنوانلی اوزون وایکی نسخه یه منقسم مقاله اتشار ایتمشدی .

حرب اعلان ایدیلدیکی وقت جمال بک در حال استقلال وطنی مدافعه ایچین حدوده قوشمیشدی . واقعا او ، میترالیوز آتشلی آرمه سنده دومان وقان ایچنده وطن وملتک حیثیتی مدافعه ایله اوغرا شیرکن بزلر ، کامل پاشا قاینه سی طرفدن حربیه نظارتنده کی مرکز قوماندانلی دائرة سنک بودروم قاتنده مسافر وحریت شخصیه مزدن محروم ایدیلشده ؛ فقط ساحه حربده کچن احوال واهواله مطلع اولماق امکانه مالک بولونیوردق . جمال بک قولنک ، محمود مختار پاشا قولنک اوچ کون دشمنی مظفرانه طوپ آتشی آلتنده طوتدینی وایله ریه بیر آدم آتیر . مادینی معلومز اولیوردی . بونلردن محمود مختار پاشانک یارالانهرق ، جمال بکک قوله رایه طوتولارق ایستانبوله کتیریلدیکنی ایشیدییوردق . جمال بک ، حیات وفعالیه هم ای بیر اداره آدمی همده ای بیر قوماندان اولدینی مرتبه ثبوته واردیرمش اولیوردی . جمال بکک اهلیت واستعداده بیرینه ویره حک زمان هنوز محفوظ ایدی .

عینی دینه منسوبیت مسئله سنکده بک اوقدر دخلی فرق ایدمیورم ؛ کرچه دین بر جامعه کیه اولق حکمنی کوسترنجه بو دشمنلغه چاره بوله بیلور وتوحید حیات وتوحید مقاصد ایدیورسده !... فقط زمانزده دینک بو حکمی کوسترمدیکنه اوروپا بوتون عالم مثال اوله بیلر ! او حالدده ندر ؟... بو معنوی قوت ندر که افراد بشریه یی حجیرات عضویه کبی یکدیگرینه مربوط بولوندورویور . او علاقه ندر که حیات شخصییه واجتماعیه ، جامعه دینه وعرقیه و ملیه اونک بر جلوه سیدر ؟... دوشونوگز !...

رضا نوفی

نافعه ناظری جمال پاشا حضر تلریله ملاقات

نافعه ناظری جمال پاشا حضر تلری هیئت وکلا من ایچنده فعالیتلریله ، نورلریله ، نور پرور لکلریله ، اراده لرنده کی جانلیق واستمرار ایله ممتاز اوچ سیادن بیریدر . مشروطیتک تکرار اعلانی متعاقب اسکدار متصرفی بولوندینی صیره ده « ارکان حرب قائمقامی جمال بک » اسمی متبیح دماغده درین بیر ایز بر اقمشدی . قرون وسطی حیاتنک یکرمنجی عصرده و بیر پایتخنده یاشانماسنه قارشی جمال بک غایت ا کشی بیر چهره کوسته ریور . چورابسنز آیاقلره طاقیلی طاقونیه لر وصیره آلیمنش انتاری و خیرقه لرله ، هیچ اولمازسه مأمورلرک وضابطانک اقشام قهوه لرینه چیقمالرینی منع وتجریم ایدیوردی . و بوی بویوک بر شدت و مساوات ایله بلیوردی . بو کوچوک واقعه ، اونک روحنده کی شیمه انتظام ومذنی عالمک مأثر و آدانه میل واحترام ساقه لرینی اولچمک ایچین نجه کافی بیر اولچو ایدی . مشروطیتک اعلانندن سوکره ایکی اوچ سنه مصرده اقامته دوام ایتدیکم حالده ینه ، جمال بک کثایزینی بیر اقدام . آطنیه والی اولاراق کتیدیکی وقت اوراده کی اجراءات و تشبثاتی بیرر بیرر تعقیب وتقدير ایتیه دوام ایتدم .

(باغداد) والیسیک او نا داها بویوک بیر ساحه فعالیت

و محترم جلال پاشا حضرت تالینک مقام نظارت نه کیتدم، لصف و صمیمتله قبول اولوندم. آره مزده محضره آتیه جریان ایتدی:

— فراسده استقراره ایریده جک باره ده نه مقراری سومند و فرار انشائه تخصیص ایریده جک؟

— استقرار ایده جکمز پاره دن 83 میلیون فرانسی صامسون-سیواس شومند و فر خطنه تخصیص اولونا جاق؛ فقط شرکت اوضورتله تعهد آلتنه کیرمشد که بو 83 میلیون فرانسی بیتدیگدن سوکړه، دیگر استقراردن آیره جانمز پاره لرله شومند و فر لرا نشاسنه دوام ایده جک. امتیازی منحصر آفرانسزله ویریه جک اولان شومند و. فرلرک انشائی ایچین 10: 15 میلیون لیرا ویره جک.

— ان اول هانکی خطلرک انشائی بهیج اولنه جی؟

— اول باول صامسون - سیواس خطی، عقیبا سیواس - ارزنجان خطی یا بیلاجاق عینی زمانده آنقره - سیواس خطی انشاسنه دوام اولونا جاق. بو خطک امتیازی آلمان لره ویریه جک در، «قیصریه» اوزه رندن کهرک کله جک و «قیصریه» بی «اولوقیشله» یه ربط ایده جک در.

— شوصه یوللرینک انشائی امارسی نه شرطدر؟

— شوصه یوللرینک انشائی امارسی ایکی دور کچیرمشد: بیرنجی دور، سلسله فیئات Séries de prix، واجد قیاسی فیئات اوزرینه یعنی مولوز، طاشلق، لغملر، حفریات متره مکعبی اوزه رینه حساب اولونور. شرکتک انشائی انشاسنده قروکی لر طوتولور، مقطع طولانیلر حساب اولونور. بزم مهندس لره قومپانیا مهندس لری و یردیکلری راپور situation لره کوره حکومت پاره ویریر. فقط بونده ایکی محذور کورولمش: قومپانیا به قارشی حکومت مهندس لری اعتراض ایدیورلر. مثلاً، بو شوصه فلان استقامت یرینه فلان استقامتده تمدید اولونسه ایدی یول هم دها قیصه اولوردی، هم ده آتیلاجاق لغملر اولمازدی، کوپرو یا پیلما سنده احتیاج قالمازدی. قومپانیا فضلله پاره آلمق

کامل پاشا قاپینه سنک اسقاطیله ابداع اولونان یکی حال و موقع ک محافظه سی، تحکیمی و برطرفدن استیلای اعداء دیگر طرفدن «پرونونجیه مهنتو» لر احتمال و تهدیدلری ایچنده بی قرار ایستانبول اسایشنک تأمین ایشلری حال بکک دوش همت و حیثته یو کله تیلیورایدی. محمود شوکت پاشا مرحومک واقعه شهادتی صورتنده باطلایان وجدانسز و اذعانسز فسدنه تریاتندن، منتشر فنا قوقولرک لاقید و بی طرف کیمسه لره بیله شامه سنی زور لایوردی. بویله بیر حالده ووقعه جناسیه بی تعقیب ایدن دها فنا حالده ایستانبول محافظی جمال بک صوئوق قاتلیغی و سحیه سنک تمامیت نظام و قوامی محافظه و استقلال وطنی قورتارمق مقصدینی ییلمز و یورولور برعزم و تصمیم ایله تعقیب ایدیوردی. بوجران مشکلات دملرنده ایستانبول محافظی کرک (اجتهاد) ک متوالی تعطیللری مناسبتیه کرک مناسبات دوستانه ایله صیق صیق کوروردم، اونک چلیک سحیه سنه حیران اولوردم. اکر بو چلیکک سرتلکندن و کسکیلکندن ایچین اولدیسه بوسایه ده ایچیمه دن مصون قالانلر دها چوقدر. بحران و انتقال زمانلرنده کوستریلن شدت دن و بعض مرتبه قانون شکنلک دن متضرر اولانلر، مظلوم اولانلر بولونماق ممکن دکدر. فقط بویله احوالده سلامت عمومیه نك باشقا بیر طرز تأمین اوملادیغی ده میدانددر. بو کوچوک زیانلری تضمین ایده بیله جک زمان ینه بوشدت سایه سنده ادراک اولونور.

وطنی اخلاص ایله، غرضسز، عوضسز سون هروطندا شک حرمت و محبتنه مظهر اولماسی طبیعی و محق بولونان یاقین زماندن بری امور نافع مزه عهد عزم و حیثته آلان بو محترم ناظر مزدن امور نافع مزه دائر بیر «ایته رویو» ایسته دیکم وقت بانا، بویوک روحلرک شانندن اولان تواضعه، ساده لکه صمیمی بیر دوستلق ایتسامی مزج ایده رک تمیمی قبول ایتدی.

بوندن دووت کون اول؛ امور نافع مزه متعلق دو قوزر استیضاح موضوعی حاضر لایارق محب معزز

ظهور ایده جک طالبره احاله اولونسون، قومپانیانک نظارتی و مسئولیتی آلتنده متعهدلر شوصه انشاآتی اجمال ایستینلر دینللمش والیوم بو اصول مصرعی در. عموم مصارفک یوزده اون اوچ نسبتنده مقداری قومپانیاه حصه یتمع اولاراق ویریلیور. یوزده یاریم نسبتنده بیر مقداری ده مختلف محللره پاره نقلی کبی کوچوک مصارف ایچین ویریلیور. بونلردن باشقاده قومپانیانک Bureau central یعنی اداره مرکزیه سی و مأمورینی معاشاتی و مختلف مهندسلرینک خرجرا هلرینه و معاشلرینه مقابل حکومت قومپانیاه شهری 12000 لیرا ویرییور. طرق عمومیه شرکتک شرطنامه و مقاوله نامه سنک باشلیجه احکامی بوندن عبارت در.

طرق عمومیه انشاسی اصول و احکامنک کیرمش اولدینی بواکیکنجی دورک، ایکینجی سیستمک ده محذورلری وار: مثلاً حکومت، قومپانیاه، مأمورلری، مستخدملری اداره مرکزیه سی مصارفی اولاراق هر آی اون ایکی بیگ لیرا ویرییور. حالبوکه بو پاره نک ویریلنه سی شرکتک سنوی 900,000 لیرالق ایش وجوده کتیرمه سیله مشروط ایدی؛ محاربده دن دولای حکومت استقراضی یاپامادی، انشاآتی بوتون بوتون تعطیل ایتمه مک اوزره، اوافق تفک آوانس لرله انشاآتک آغیر آغیر دوام ایتمه سی تأمین ایتدی. بوصورتله برسنه ده 250000 الی 300000 لیرالق ایش وجوده کتیره بیلدی. بوایشه مقابل 140,000 لیرا مصارف عمومیه ویردی. البته 300,000 لیرالق ایش ایچین 140,000 لیرا مصارف عمومیه فاحش بر مبلغ ایدی. فقط ضروری ایدی؛ چونکه بو پاره نی ویرمهیه هم مقاوله مجبوریته واردی، همده قومپانیا بو پاره نی ایسته مکده حققی ایدی: قومپانیا بو پاره نی صرف ایدیوردی، مأمورلرینک، مهندسلرینک، اداره مرکزیه سنک معاش و مصارفی تسویهیه دوام ایدیوردی.

بناء علیه بوندن آکلاشیلور، که محاربیه طرق عمومیه مسئله سندن دولای ده دولت تقدیر چوق ضرور ویرمشد. مجلس مبعوثان و اعیانده، طرق عمومیه ایچین صرفی تصدیق اولونان 50 میلیون فرانق دن متباقی پاره ایله

ایچین فضله مصرف کوسته ره بیلیمک ایچین یول اوزاتدی، دییورلر، قومپانیارد ایدیور. ایشی تصعب ایتک ایچین مهندسلرکز بویله سویله یور دییور. بناء علیه بو اصول بیر چوق مشکلاته قانی آچیور؛ آکلایان آکلایان اعتراض ایدیور اک، ماهر بیر معمارک یاپدینی بنالره، عمرنده بیر کومس یاپدیر مامش کیمسه لک اعتراض ایتمه سی وطیب اولمایان کیمسه لک طیبیلکه دائر ایشلرده مناقشهیه کیرمه سی کیی ایشدن آکلایانلر حکومت آدملرینی و یاخود قومپانیایی خیرسز لقله اتهامه وارییورلر. مثلاً بیرده بیر کوپرو پاییلور. پاریسک École des Ponts et des Chaussées یعنی «کوپرو و یول لمهندس مکتبی» ندن بیرنجی اولاراق چیقمش و سنه لرجه عملیات و تجربه کورمش بیر آدم کیی مثلاً بر ناحیه مدیری، بیر قضا مفتیسی، اشراف دن محمد اغا، بیر بلدییه اجزاجیسی چیقیور کوپرونک آياغی فلان یره قونولسه ایدی داهامتین اولوردی، حالبوکه فلان نقطه یه قویدیلر، کوپرو چوروک اولدی، دییور.

بهر متره طولی ایکی مجیدیه مصرفله انشا ایدیش بیر یول ایچین «طاش یرینه مجیدیه دوکسه لردی کوموشدن یول یاپیلردی. او قدار چوق پاره صرف اولوندی، او قدار چوق پاره استهلاک اولوندی» دینلر اولور. حال بوکه بهر متره طولی ایچین ایکی مجیدیه مصرفله آنجاق اک عادی بیر شوصه یاپیلا بیلیر. اعمالات صنایعه سیله یعنی، کوپری، صومنفدی و ساره مکمل بر شوصه یولی نک بهر متره سی ایچین وسطی اولاراق بیر لیرا حساب ایتک لازم کلیر.

بالاخره، جاوید بک افندینک نظارتی زماننده بواصول دیکشدرلش، قومپانیا «تود» لرینی، پروژدرینی بایسین حکومته تقدیم ایتسین، حکومت تدقیق و تصدیق ایتسین، تصدیق اولونان بو پروژدر محللرینه کیتسین، هر بیر 4000 لیرایی تجاوز ایتمه مک شرطیه کوچوک پارچه لره آیرلسین تا که یرلی کوچوک متعهدلر مناقصهیه داخل اولایلسین، حکومتک نظارتی آلتنده و حکومتک نظامانه توفیقاً مناقصهیه وضع ایدیلین، شوصه لک انشاسی

قومپانیا Omnium d'Entrepris دینیلن شرکت در که پهریه
Périer بانقاسنه مستددر .

بوخط امتیازینک خلاصه شراطی شودر :

حکومتجه بیرکونا تعهد مالی تی تضمن ایتیه جک
99 سنهدن عبارت اولان مدت امتیازک انقضاسنده بودمیر
یول ومشملاقی حکومته بلابلد انتقال ایده جک، مدت
امتیاز ظرفنده بهر کیلو متریه اصابت ایدن حاصلات
غیرصافی 11,000 فرانق دن فضله اولاجاق اولورسه
« انتظار حسابی » قاباتیلجاق .

— « انتظار حسابی » تعبیرنه نه مراد اولور یغنی آکلر یا

مادرم، بو « انتظار حسابی » نه در، لطفاً ایضاح بویوردرمبسکزه؟

— ایضاح ایدیم : قومپانیه بهر کیلو مترو باشنه ،

11,000 فرانق واردات غیرصافییه مالک اولادینی مدتجه

واردات غیرصافییه 11,000 فرانق دن اکسیک قالان

مقداری ، آلا جاق حسابنه قید اولونور بو حساب انتظار

حسابی در . مثلاً سنوی هر کیلو مترو باشنه 9,000 فرانق

حاصلات غیرصافییه اولسه انتظار حسابنه کیلو مترو باشنه

2000 فرانق قید اولونور . 11,000 فرانق دن فضله واردات

غیرصافییه کلدیکی زمان بو فضله ایله انتظار حسابنه مقید آلا جاق

یعنی خطک آز ایراد کتیردیکی زمانلرک زیانی تضمن

اولونور . خطک کیلو متر باشنه 11,000 فرانق دن فضله ایله ،

ایراد غیرصافیسی بو مقدار دن اکسیک کتیردیکی زمانلر

تقصان ایرادینک تسویه اولونماسی انتظار حسابینک قاباتیلماسی

دیمک در . نهوت بو صورتله انتظار حسابی تماماً قاباتیلمش

اولونجه کیلو متره باشنه 11,000 فرانق دن فضله اولان

حاصلاتک ثلثی حکومتک و ثلثانی قومپانیانک اولاجاق .

برده ، قومپانیاء خطی ایشلتمیه باشلادینی دقیقه دن اعتباراً

حرکت Mouvement معملاتی تورکجه اولاراق ضبط

واجرا ایده جک .

ایشلتمه Exploitation معملاتی اوچ قسمدر :

1 - حرکت Mouvement

2 - تعمیرات متادیه ، مرمت Entretien

3 - جر Traction

بیرده دفتر طوتمه Comptabilité ایشی وارددر ، که

1330 سنه سی نهایته قادار نه کیبی ایشلر وجوده کتیریله سی
لازم کله جک نه دأر مفصل بیر پروگرام حاضرلادم ،
شرکت تودیع ایده جکم و بهمه حال تأمین حصوله چالیشاجم
فقط هرایش بویویوک استقراضک عقد اولونماسنه معلق در .

— طارخط شومندوفرر مقننه رأی ومطالع کزدر ؟

— مملکتک احتیاجات عسکریه واقصادیه سی نقطه

نظرندن بعض استقامتلر وارددر که اورالرده پاییلجاق

شومندوفر خطلری مطلقاً ککیش اولمالیدر . مثلاً

« ایستانبول » ی « باغداد » ینه « ایستانبول » ی « ارضروم »

و « وان » ی ربط ایدن شومندوفر خطلریله « از میر » ی

بو خطلره التصاق ایتدیرن وقاره دگز حوضه سی آق

دگز حوضه سنه وصل ایدن خطلر بونوع دن در . دولته جده

مختلف زمانلرده آق دگز حوضه سنه امتیازلری ویریش

اولان و شیمیدین صوگره امتیازلری ویریه جک اولان خطلر

بونوع دن یعنی ککیش خطلر دن در .

بوتلردن باشقا صرف محلی اهمیته مالک اولان یرلره

دار خط پاییلایلر . مثلاً « از میر — چاناق قلعه » خطیله

« آیدین » دن « مغله » طریقیه « مکرری » یه ویا

« مارمیس » ی پاییلجاق بیر خط کیبی .

اورمانلردن ویا معدنلردن استفاده ایدیلک ایچین

« آنطلیه » سنجاغنده پاییلجاق شومندوفرلر دخی دار

خط اولایلیر . فقط نم فکرجه بودار خطلرک هیچ

بیرنی تأمیناته حکومت یایدیر ممالیدر . چونکه منافع

حیاتیه مزه مربوط اولان ککیش خطلری اکال ایتهدک ، که

یالکیز محلی منافی تأمین ایده جک دار شومندوفر خطلری

ایچین فداکارلرده بولونالم . پاره مز بولونورسه ککیش

خطلری انشا ایتدیرر .

— از میر جهانانقلعه شومندوفر خطی امتیازینک شراطی

آریجه صورمانه ایه بوردم ، صوک رأی عالمیکزه نظر

« جهانانقلعه از میر » شومندوفر خطی ده دار خط اولاجان

کور دیور ، دکلمی ؟ انصرم !

— نهوت دار خط اولاجاق در اونک ایچین امتیازی ،

تأمیناتسز اولارق بیرفرانسز قومپانیه یه ویریلدی . بو

یا پار که آنلر تحفلق، مراق واکلنجه ایله مشبوع بولندیی حالده کندییسی کویا بوندن قطعاً خبردار دگلش کی غیر قابل نفوذ بر حال و برجذیت کوسترر . اشته تماماً ظاهری و صوری اولان بو کوستریش آنی ترصد و تتبع ایدن کیمسه بی انک او خصلتندن کندییسی خبردار اولدیغنه قناعت کتیرمه سوق ایدر .

مثلاً ، اقامت ایتدیکی شهرک تجارت ، اهالی و اثار عتیقه سنه دائر معلومات طلبنده بولان (سیر ه . له یارد) ک دوسته جواباً اشاعیده صورتی محرر مکتوبی یازان قاضی ، انشای تحریرده قاچ کره کوز قیریمش ونه قادر کولمشدر :

عجب شهرت شعارم و نشاط فوادم افندم .
بندن طلب ایتدیکنز شی هم مشکل و همده فائده سزدر .
هر نه قادر ایام حیاءک بر جوغی بو شهرده کچمش ایسه ده ، بن نه بوراده کی خانه لریک حدیدی تعداد ایتدم ونه ده اهالیکنک مقداری حقنده تحقیق اتده بولندم ؛ بر کیمسه کندی مرکنک صرتنه نه یوکلندیکنی و دیگرینک کمیی داخلنه نه کی حوله آلدیغنی بیلمک واکرنگک بحثه کلنجه ، معلوم عالیبریکزدر که بو کی شیلر بنم ایشم دکلدرد . بو شهرک کچمش زماندرده کی تاریخی مسئله سنده ایسه : سیف ساطع اسلام یورالرینی فتح ایندجه به قدر کفره فخره نک نه خلط بیدکلرینی آنجق الله ببیر .
ای بنم کوزوم ، سکا عائد اولمان شیلری آده مه چالشمه .
سن بزه کلدک و بزده سنی موطلولادق ، ارتق وار سلامتله عودت ایت !

حقیقت ، سز بر جوق کلام صرف ایتدیکنز . بونده بر بآس یوقدر . زیرا سوبیلن بر آدم اولدیغنی کی دیکلینده دیگر بر آدمدر . سن کندی مملکتکنک خلقنجه معتاد اولدیغنی وجهله یورولنجیه قدر شهرشهر طولاشدک ، فقط هیچ بر بردن نمون اولدک . بزشکرلر اولسون ؟ بوراده طوغدق و هیچ بر وقت یوراسنی ترک ایتکه ارزوکش دکلز . ممکن میدر که ملتار پیننده تأسیس ایدیهلک اختلاط عمومی بزم علم و ووفز اوژیینه بر تأثیر اجرا ایدیهیلسون ؟ حاشا !

دیکله ، ای بنم اوغلم ! الله ایمان ایتک قدر علم و حکمت اوله ماز ، بتون کاشانی او خلق ایتمشدر ، اسرار خلقته نفوذ ایتکه چالشمقله بز کندیمزی اللهی بکرتجه کز ؟ باق ! شو بیلیدیز دیگر بر بیلیدیزک اطرافنده دور ایدر ، وشو قویروقلی بیلیدیزده شوقدر زمانده کیدر وشوقدر زمانده عودت ایدرمی دیه کز ؟ وازکچ ! اونلر هانکی ال ایله اورایه قونمشلر ایسه ینه او ال ایله سوق و تحریک اولنه جقلردر . لکن سن بکا : اوتیه چکل ، ای انسان ، چونکه بن سندن دهها عالم ، وسندن دهها زیاده کوردم ، دیه کسک ، اکر بو خصوصده سن بندن دهها ای بر آدم اولدیغنه اینانیور ایسه ک خوش کلدک .

او فرانسزجه اولاجاق ، بونکده اساسی بنه تورکجه اولاجاق و ترجمه اولونا جاق . ایشه ایلک دفعه بوفکری ، بن تکلیف ایتدم و قبول ایتدیردم . امید وارم که عثمانلیرک شو مندوفر اموری کندیلرینک اداره ایدیهیلره لینی تأمین ایچین باشلیجه وسائطدن بیری اولان بوسیستی یعنی معاملاتک بیر قسم مهمنک تورکجه اولاراق ضبط و اجرا ایدیلک اصولی ، امتیازلری فرانسزلره ویریلکده اولان قره دگزه شو مندوفر لر نده ده مصری طوتدوراجاغم ، فقط خطلری ایشلتمه یه باشلا دیقلرندن 10 سنه سوکره حرکت معاملاتنک و 20 سنه سوکره ده بالعموم ایشلتمه معامله لرینک تورکجه اولماسی شرطی قبول ایتدیره حکم .

محترم جمال پاشا حضر تلری بو نقطه یه کلدیکی وقت آقشامک ساعت یدیسینی کچوردی . داخلیه ناظر منظر طلمت بکک کلدیکی خبر ویریلدی ؛ طلمت بک کیردی . موضوع ملاقات اولان مسئله لر دن هنوز دورت مسئله واردی . قالان دورت مسئله حقنده ده کله جک هفته ایضاحات و معلومات ویرمه یی لطفاً وعد ایتدی . ایکی کنج و فعال ناظر منکر تواضع و صمیمیتله اوزاتیلان آللرینی محبت و حرمتله صیقاراق آیریلدم . دول معظمه یه آطه لر مسئله سنه دائر ویریلن واکون بوتون یومی غزته لده نشر ایدیلش اولان جوابی نوطه ده کی حرارت وزندکی یه بوا یکی آله تماس ایتدیکنی دویدم .

15 شباط 1914 در قمر محمد عبدالله هجرت

اجنبی نظرنده تورکلر

ابتدائی کچن هفته کی نسخه مزده مندرج اولان انکلیز محرر لرندن « چاولس روشر » ک تورکلر حقنده کی مقاله سنک دوای و صوکی :
« تورک تماماً شن بر آدم دکلسه ده زمان زمان پر نشته و پر ذوقدر . ظن اولنور که ، انک بویله بر خاصیه مالکیتندن بودنیاده اک آز واقف اولان بر کیمسه وار ایسه اوده ینه کندیسیدر . - یاخود دهها طوغری سوبیلتمک ارزو ایدیلیر ایسه دینیهیلیر که ، او او یله شیلر سوبیلر و او یله شیلر